

Érdekségek a Peszéri-erdőben

Bács-Kiskun megye északi részén, Kunpeszér község határában található a homoki erdőssztyeppek napjainkra fennmaradt egyik legértékesebb, fajokban leggazdagabb képviselője, a Peszéri-erdő. Az ottani homoki kocsányos tölgyesek megőrzését, illetve azok jellegzetes növény- és állatfajainak védelmét szolgálja az OAKEYLIFE projekt. A kezdeményezés céljait, fontosságát tanösvény mutatja be, amelyen végighaladva olyan érdekességekre is fény derül, hogy mitől számít egyedinek európai szinten is ez a program, melyek azok a fajok, amelyek csak ezen az élőhelyen fordulnak elő, és mely idegenhonos fajok tesznek kárt a világvárosok műemlékeiben is.

A 2017-ben kezdődött ötéves program az Európai Unió és az Agrárminisztérium társfinanszírozásában, három szervezet (KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület) együttműködésében valósul meg. Az erdei tanösvényt és a korábbi erdészházból kialakított Erdei Oktatóközpontot 2019-ben hoztuk létre.

A 4 kilométer hosszú, szabadon látogatható tanösvény az Erdei Oktatóközponttól indul. Az út közben kihelyezett négy informatív táblán a Peszéri-erdő jellegzetes állománytípusairól, fajairól, a természetes állapot legnagyobb veszélyeztető tényezőiről, s egyúttal természeti értékeiről is olvashatunk.

Az első tábla az OAKEYLIFE projektet és annak fő célkitűzéseit foglalja össze. A program élőhelymegőrzési tevékenységei során az euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek kiterjedésének növelése, vagyis a minél ősbibb állapotához közelítő, helyi erdei élőhelytípusok helyreállítása a fő cél. Érdekesként elmondható, hogy a Peszéri-erdő teljes fakészlete mintegy 460 ezer köbméter, amennyi faanyagot közel 16 ezer vasúti vagonnal lehetne elszállítani. Ez a vasúti szerelvény Kunpeszértől – a projekthelyszíntől – egészen Győrig érne.

A tanösvény a legelő és az erdő határán halad, több pontban betekintést enged a projekt eddigi beavatkozási területeibe. A második információ tábla a Peszéri-erdőt leginkább veszé-

lyeztető tényezőket, az inváziós fásszárú növényeket mutatja be.

Célunk a NATURA 2000 természetmegőrzési terület teljes kiterjedésében, azaz több mint 1600 hektáron visszaszorítani a legjelentősebb idegenhonos fafajokat (nyugati ostorfa, kései meggy,

mirigyes bálványfa, zöld juhar), illetve a tájidegen fajok egyes állományait őshonos fajokból álló állományokra cserélni.

Az egyik legnagyobb harcot a mirigyes bálványfával vívjuk, amely egyébként számos ország – Olaszország és Portu-

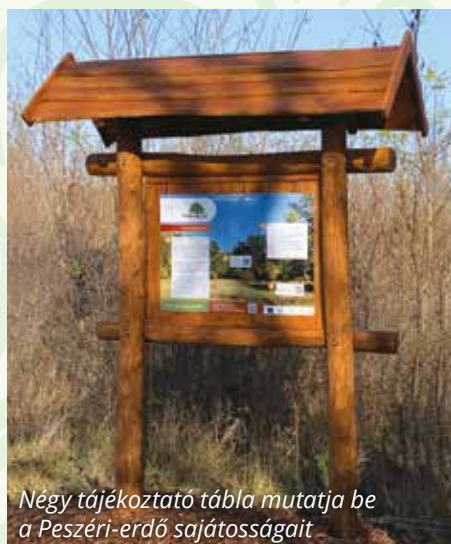
Elhaladunk a több mint 400 centiméter törzskerületű kocsányos tölgy mellett

Játszva tanulnak a gyerekek a Madarász ovi foglalkozásain

A homoki erdőssztyepp egyik legértékesebb képviselője

Négy tájékoztató tábla mutatja be a Peszéri-erdő sajátosságait

gália – kiemelt műemlékeit, utak burkolatát és épületek falát is veszélyezteti agresszív és erős megtelepedésével. A tábláról megtudhatják azt is, hogy milyen módszerekkel vagyunk képesek visszaszorítani ezeket az agresszíven terjedő fafajokat. Vegyszeres védeke-

zést végzünk szelektív fűrés-injektálás módszerrel a nagyobb átmérőjű fák esetén, míg a kisebb átmérőjű invazív fásszárú növényeken sebzés-kenés módszert alkalmazunk. Az erősen fertőzött állományrészekben teljes talaj-előkészítést követő mesterséges erdő-felújítással, a tájidegen fajokból álló ültetvények helyén őshonos fajokból álló erdőállományokat, jellemzően kocsányos tölgy, magyar kőris, mezei szil és egyéb lombos fajokkal elegyes hazai nyárasokat alakítunk ki. Az ötéves munka során több mint 50 hektár erdőt érint majd ez a fafajcserés szerkezet-átalakítás.

Tanösvényünk harmadik állomásán a Peszéri-erdő védett, valamint közösségi jelentőséggel bíró növény- és állat-fajairól olvashatunk. Számos fajnak itt található a legnagyobb Duna-Tisza közí, vagy éppen hazai állománya. A természetvédelmi szempontból legjelentősebb (és helyi szinten a legveszélyeztetettebb) növényfajok esetében – mint

például a homoki nőszirom és a mocsári kardvirág – a helyreállított területeken új állományokat hozunk létre, és ezzel nemcsak helyileg, hanem országosan is javul majd ezen fajok természetvédelmi helyzete. Olyan beavatkozásokat is végzünk, amelyekkel bizonyos közösségi jelentőségű állatfajok (mint a töviszűrő gébics, díszes tarkalepke) élőhelyeinek kiterjedését növeljük, például a fajgazdag, lépcsőzetes erdőszegélyek kialakításával.

Az utolsó állomáson az erdőössztyepp tölgyesek jelentőségére hívjuk fel a figyelmet. Az erdőössztyepp olyan élőhelyközösség, amelyben egyaránt megtalálhatók a fák és cserjék, a fátlan élőhelyek, azaz gyepek, valamint ezek különböző típusú átmenetei, amelyeket a mi kontinentális klímánkon sztyepeknek nevezünk. Ezek az élőhelyek a biológiai sokféleség megőrzésének, fenntartásának fontos színterei.

Számos növény- és állatfaj kizárólag ezeken az élőhelyeken fordul elő. Ezen társulások uralkodó fajtája a kocsányos tölgy. Érdeklőség ezzel a fajtával kapcsolatban, hogy gyökere 18-20 méter mélyen is megkeresi a talajvizet, ennek köszönheti nagy szárazságtűrését. Az erdőössztyepek önmagukban képesek enyhíteni a klímaváltozás biológiai sokféleségre gyakorolt kedvezőtlen hatásait. A Peszéri-erdő növényzetének párologtatásával évente kb. 6 millió m³ víz kerül a levegőbe, ezzel kedvező mértékben szabályozva a környék klímaviszonyait.

A tanösvény két útvonalról is megközelíthető autóval Bugyi, vagy Tatárszentgyörgy irányából, s digitális tanösvénytérképünk segítségével a megadott kunpeszéri parkolóhelyektől gyalogosan, kényelmes tempóban, teljesen sík terepen bejárható. Az informatív, elektronikus tanösvény a projekt honlapjáról elérhető: <http://oakeylife.hu/letolthetok/> Az Erdei Oktatóközpont előzetes bejelentkezés után látogatható. Bejelentkezés az oktatas.oakeylife.knp@gmail.com e-mail-címen lehetséges.

Abonyi Anita, Dr. Andrési Dániel
(KEFAG Zrt.),
Dr. Vadász Csaba
(KNPI)

Az inváziós fajok mechanikai úton történő visszaszorításával ismerkednek a hallgatók

Az egyetemi hallgatók a tanulmányutakon kívül a nyári gyakorlatukat is eltölthetik a Peszéri-erdőben